

forum for
natur og
friluftsliv
Nordland

Fauske, 22. juli, 2014

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
E-post: postmottak@oed.dep.no

Supplement til klage på NVEs vedtak om å gi konsesjon til bygging av Kalvvatnan vindkraftverk i Bindal kommune, Nordland fylke

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland, FNF Nordland, er et nettverk for 14 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Nordland, med til sammen over 20 000 medlemskap. FNF Nordland arbeider for å sette friluftslivet og dets behov på dagsorden og øke bevisstheten om helse og livskvalitet samt viktigheten av å ta vare på naturen og miljøet rundt oss. FNF Nordland arbeider også for å sikre arealer for et aktivt friluftsliv. De frivillige natur- og friluftslivsorganisasjonene er med sin demokratiske styreform og åpne medlemsadgang et talerør for de store grupper av allemannsrettighetshavere i norsk utmark.

Viser til NVEs vedtak datert 31. mars 2014 om å gi Fred. Olsen Renewables AS konsesjon til bygging av Kalvvatnan vindkraftverk i Bindal kommune, Nordland fylke.

FNF Nordland oversendte en klage på vedtaket den 28. april 2014. Klagen ble skrevet i samarbeid med Naturvernforbundet i Nordland og Nord-Trøndelag. Som følge av kort klagefrist og påskeavvikling fikk vi ikke den brede forankring i medlemsorganisasjonene som vi vanligvis prøver å få til. Vi er kjent med at andre høringsparter har fått frist til 1. August. Vi tillater oss dermed å komme med dette supplement til klagen etter at det har kommet frem noen nye betraktninger til opprinnelige klageskriv.

Tematiske konfliktvurderinger

Fylkesmannen konstaterer at omsøkte vindkraftutbygging vil medføre store negative konsekvenser for viktige miljøverdier som landskap, verdifulle naturtyper, urørte naturområder og truede rødlistearter. Omsøkte vindkraftutbygging vil også medføre store negative konsekvenser for reindriftsnæringen i Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt og Aarjel-Njaarke reinbeitedistrikt.

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland

Storgt. 39, 8200 Fauske

Tlf: 908 06 146

www.fnf-nett.no/nordland

nordland@fnf-nett.no

Medlemmer i FNF Nordland: Turistforeningene i Nordland, KFUM/ KFUK Speidere på Helgeland, Norges speiderforbund i Salten, Norges Jeger og Fiskeforbund Nordland, Nordland Orienteringskrets, 4H Nordland, Naturvernforbundet i Nordland, NOF Nordland, Syklistenes Landsforening Bodø, Salten Naturlag, Leknes Padleklubb, Polarsirkelen Friluftsråd, Ofoten Friluftsråd, Vesterålen Friluftsråd

Kalvvatnan er rangert som konfliktnivå E i Tematiske Konfliktvurderinger (TKV), noe som er det høyeste nivået, og da er det ikke mulig å gjøre tilstrekkelige avbøtende tiltak. I følge retningslinjene for TKV, så dreier det seg da om anlegg som absolutt ikke skal bli bygget: "*Kategori E: Svært stor konflikt. Tiltaket innebærer svært stor konflikt i forhold til nasjonale miljømål. Avbøtende tiltak kan ikke redusere konflikten.*"

Vedlegg B. Tematiske konfliktvurderinger

Direktoratet for naturforvaltning (DN) har 22.10.2012 oversendt tematisk konfliktvurdering for Kalvvatnan vindkraftverk med tilhørende infrastruktur. Konfliktvurderingene er gjort i samarbeid med Riksantikvaren. Vurderingene er gjengitt i følgende tabell:

<i>Prosjekt</i>	<i>Naturmiljø</i>	<i>Kulturrinner og kulturmiljø</i>	<i>Landskap</i>	<i>Sum alle tema</i>
Kalvvatnan	E	D	D-E	E

Figur 1 Miljødirektoratets tematiske konfliktvurderinger

Reindriftsforvaltningen gir den konfliktnivå D, men mener den nærmer seg konfliktnivå E også for reindrift.

Etter å ha vært på befaring i utbyggingsområdet og studert NVE's begrunnelse for konsesjonen har vi følgende spørsmål til NVE: Hva som egentlig er vitsen med Tematiske Konfliktvurderinger når et anlegg som Kalvvatnan i Nordland får konsesjon fra NVE?

Nettilknytning og kraftsituasjonen

NVE har i sin begrunnelse for vedtaket lagt vekt på at planområdet for Kalvvatnan vindkraftverk er lokalisert i et område og i en region som allerede er berørt av tekniske inngrep gjennom utbygging av vannkraft, vegutbygging og kraftledninger. Vindkraftverket planlegges også i en region med et massivt kraftoverskudd og flaskehals i overføringsnettet. Dette bekreftes gjennom Statnetts uttalelse der de påpekte at tiltaket planlegges i overskuddsområdet nord for Tunnsjødalsnittet og at denne produksjonen ikke ville bidra til å bedre kraftsituasjonen i Midt-Norge (som det var skrevet i fagutredningen til søknaden). NVE medgir i sitt vedtak at det er en usikkerhet knyttet til tilgjengelig nettkapasitet når et eventuelt vindkraftverk skulle være aktuelt å bygges, og setter dermed vilkår om at bygging ikke kan tillates før det kan dokumenteres tilstrekkelig nettkapasitet og endelig avtale med Statnett SF om nettilknytning. En eventuell oppgradering av sentralnettet til 420 kV er under statsnett langsikte planer, men det er ikke fastslått når.

Sektoranalysen av fornybar energi i Nord-Norge som Næringsdepartementet har utarbeidet, viser at den største flaskehalsen for fornybarsatsinga i Nord-Norge er manglende etterspørsel etter fornybar energi. Nordland har et kraftoverskudd på vel 40 prosent allerede før de mange subsidierte konsesjoner er realisert, og NVE og OED har allerede innvilget konsesjoner som overoppfyller kravene i fornybardirektivet på 24,6 TWh sammen med Sverige. Flaskehals og kapasitetsbegrensninger i overføringsnettet skulle tilsi at det ikke er behov for de kraftutbyggingene som planlegges i regionen. Et enda større kraftoverskudd kan resultere i at prisene på energi faller og interessen for sparing og energifrigjøring stopper opp. Konsesjonstilte vindkraftverk blir ikke bygd på grunn av dårlig eller usikker lønnsomhet, og i Nordland fylke er flere vindkraftprosjekter trukket tilbake av søker bare det siste året.

Gjennom dette blir det opp til kraftselskapene å velge blant de tildelte konsesjonene. Da blir

det slik at de bygger ut de mest lønnsomme og ikke de minst miljøskadelige, slik forutsetningene egentlig skal være. Naturmangfoldlovens § 12 pålegger å velge det som er minst miljøskadelig. Her har vi grunnlag for å hevde at NVEs praksis bryter med Naturmangfoldloven.

Når NVE sier, at en må gi mange konsesjoner for å sørge for at i alle fall noe blir bygget, så er det i alle fall en gledelig utvikling i regionen. Kjempeanlegget Ytre Vikna, som Naturvernforbundet har godtatt, men som det lenge ikke så ut til at ville få full utbygging, ser nå ut til å bli tatt opp igjen: <http://www.namdalsavisa.no/Nyhet/article7468732.ece>

Ytre Vikna er et anlegg som fullt utbygget vil gi rundt 600 GWh, og som nok har miljøkonsekvenser, men som vi har vurdert til å være akseptabel sammenlignet med andre anlegg, og spesielt sammenlignet med Kalvvatnan.

Vegutbygging

NVE tillater atkomstvei fra Namsskogan med turbintransport og veg fra Bindal for personelltransport. Det hersker ingen tvil om at bygging av veg fra vest er svært konfliktfyllt. NVE begrunner denne tillatelsen nærmest alene med at veien gir virkninger for andre sær- og næringsinteresser, i dette tilfellet mineralvirksomhet/gruvedrift. Dette vil bety betydelig større aktivitet (støy og forstyrrelser) og fysiske inngrep. Vi er svært kritisk til at NVE blander inn og vektlegger andre næringsinteressers ønsker om ytterligere naturinngrep, støy og aktivitet i området uten dette tas med i den samlede vurderingen og vurdering av samlet belastning. Etter Naturmangfoldloven skal også fremtidige inngrep inkluderes i vurderingen av den samlede belastningen, noe som ikke er gjort i dette tilfellet.

Landskap og naturverdier

NVE mener at en utbygging vil føre til en markant endring av landskapet og i betydelig grad forsterke inntrykket av at området er berørt av tekniske inngrep.

Vi er enig med NVE i denne vurderingen, og viser til at Kalvvatnan er rangert som konfliktnivå E i Tematiske Konfliktvurderinger (TKV), noe som er det høyeste nivået, og da er det ikke mulig å gjøre tilstrekkelige avbøtende tiltak. Vi retter derfor spørsmål til NVEs kunnskapsgrunnlag og faglig begrunnelse for følgende vurdering: *”Etter NVEs vurdering kan vindkraftverket oppfattes som et positivt landskapselement ved at det representerer elektrisitetsproduksjon basert på en fornybar energikilde, og dermed bidrar til å møte det moderne samfunnets behov for energi. Vindkraftverket kan på denne måten fremstå som et symbol på bærekraftig utvikling og oppfattes som et positivt innslag i landskapet.”*

Vi er sterkt kritisk til det vi oppfatter som en lite kvalifisert skjønnsvurdering, som etter vår mening står i sterk motstrid til de Tematiske Konfliktvurderinger. Det finnes ingen referanse til noe faglig dokumentasjon eller retningslinjer til at denne formuleringen skal kunne brukes. Vi ønsker derfor en begrunnelse for dette.

Rein og hjortevilt

Etter NVEs vurdering vil tiltaket ha små virkninger for hjortevilt i driftsfasen. *”NVE legger til grunn at hjortedyr tilpasser seg anlegget i driftsfasen og venner seg til de tekniske konstruksjonene over tid, slik erfaring fra andre vindkraftverk i drift viser. NVE vil ikke vektlegge mulige virkninger for annen fauna i den samlede vurderingen.”*

Rein og mange andre pattedyr blir påvirket av kraftlinjer og skyr helst disse viser nyere forskning (Tyler et al. 2014). I vedtaket om konsesjon til Kalvvatnan vindkraftverk legger NVE vekt på at hjortedyr tilpasser seg anlegget i driftsfasen og venner seg til de tekniske konstruksjonene over tid, i strid med det forskeren har dokumentert. NVE konstaterer at det er usikkerhet knyttet til de faktiske virkningene av slike inngrep i reinbeiteområder, men mener at reindriftens bruk av planområdet ikke vil opphøre, men at bruken av området kan bli redusert på kort sikt. Tvilen må komme reindriften til gode selv om NVE mener videre at det i fagrapporten er tatt tilstrekkelig høyde for mulige virkninger av kraftledninger for reindrift. Vi krever den nyere vitenskapen som nå foreligger (Tyler et al. 2014) må legges til grunn i klagebehandlingen.

Konklusjon

Med disse nye momentene vil vi presisere at vi opprettholder vår klage 28,04.14 på NVEs tillatelse til å bygge Kalvvatnan vindkraftverk. Kraftverket er plassert i konfliktkategori E, noe som i utgangspunkt burde tatt Kalvvatnan ut av prioriteringslisten for behandling av konsesjoner for vindkraft. Vi er ikke tilfreds med metoden og begrunnelsen NVE har brukt for å gi konsesjon til Kalvvatnan vindkraftindustri. Vi holder fast på våre tidligere begrunnelser om store negative konsekvenser for viktige natur- og miljøverdier som landskap, verdifulle naturtyper, urørte naturområder, truede rødlistearter, samt store negative konsekvenser for reindriftsnæringen og samlet belastning, og krever at NVE opphever konsesjonen for Kalvvatnan vindkraftverk.

For FNF Nordland

Erling Solvang
Styreleder

Gisle Sæterhaug
Daglig leder

Kopi til

Bindal kommune
Nordland fylkeskommune, Plan og miljø
Fylkesmannen i Nordland, Miljøvernnavdelingen og reindrift
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
Sametinget
Miljødirektoratet
Friluftslivets fellesorganisasjon
Norges Naturvernforbund

Kilder:

Tyler et al. 2014: Tyler, N. J. C.; Stokkan, Karl Arne; Hogg, C R; Nelleman, C; Vistnes, A.I.; Jeffery, Glen. Ultra-violet vision and avoidance of power lines in birds and mammals. Conservation Biology 2014. ISSN 0888-8892.s doi: [10.1111/cobi.12262](https://doi.org/10.1111/cobi.12262).

